

Sakari Puisto ps

Kirjallinen kysymys lohkoketjuteknologiaan perustuvien digitaalisten toimintamahdollisuuksien edistämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Lohkoketjuteknologiaan ja hajautettuun tietokantaan perustuva teknologia sovelluksineen on tehnyt nopeasti tuloaan. Tunnetuin sovellusalue ovat virtuaalivaluutat, esimerkiksi Bitcoin, mutta erilaisia mahdollisia sovelluskohteita on laajemminkin siellä, missä hajautetuista tietojärjestelmistä ja älykkäistä digitaalisista sopimuksista on etua. Sovelluskohteita voi löytyä muun muassa toimitusketjujen hallinnasta, esineiden internetistä tai vaikkapa suorasta demokratiasta.

Lohkoketjut ja muut hajautettuun kirjanpitoon (Distributed Ledger Technologies DLT) perustuvat digitaaliset teknologiat ovat verkostojärjestelmiä, jotka voivat toimia ilman keskitettyä selvitysmekanismeja verkossa hajautetusti siten, että kaikilla käyttäjillä on sama tilannekuva. Ainakin parhaimmillaan nämä teknologiat voivat olla nopeita, toimintavarmoja ja tehokkaita. Suhteellisen nuorella toimialalla ei ole vielä selvää, mitkä käyttötarkoitukset tulevat vakiintumaan, mutta erityisesti rahoitus vaikuttaa olevan murrosala.

Vaikka Suomessa on merkittävää digi- ja rahoitusalan teknologian (fintech) osaamista, lohkoketjujen ja virtuaalivarojen sektorilla Suomi on kuitenkin jäänyt jälkeen alan johtavista maista. Osaamispotentiaalin lisäksi tarvitaan riittävää organisoitumista ja aktiivista profiloitumista muodostamaan usein nopeasti kehittyvien, innovatiivisten ja kansainvälisten projektien ympärille elinvoimaisia ekosysteemejä. Tässä julkisen vallan toimilla on merkityksensä. On tärkeää, että sääntely tukee myös alan liiketoimintaedellytysten kehittymistä.

Muun muassa Virossa, Liettuaissa ja Sveitsissä on muodostunut vahvoja keskittymiä yritysten ja julkisen vallan tiiviissä yhteistyössä. Näistä maista on tullut pienestä koostaan huolimatta alan kärkimaita. Virossa ja Liettuaissa sijaitsee maailman mittakaavassakin huomattava keskittymä alan yrityksiä ja liiketoimintaympäristöä, ja maiden hallinnot suhtautuvat myönteisesti toimialaan. Sveitsissä puolestaan on jopa oma "Kryptolaakso".

Huomionarvoista on myös, että samaan aikaan EU:n tasolla on vireillä komission ehdotus virtuaalivarojen markkinoista ja hajautettuun tilinpitoon perustuvasta markkinainfrastruktuureja koskevasta kokeilusta, josta valtionvarainministeriö on antanut kirjelmän U 56/2020 vp. Ilmeisesti EU:ssa on havahduttu siihen, että käynnissä on kilpailu siitä, kuka saavuttaa etulyöntiaseman — Yhdysvallat, Kiina vai Eurooppa. Toimintakentälle on tullut mukaan myös institutionaalisia toimijoita: suuria yrityksiä, pankkeja ja institutionaalisia sijoittajia. Myös keskuspankit, Euroopan

Kirjallinen kysymys KK 1039/2020 vp

keskuspankki EKP mukaan lukien, selvittävät mahdollisuuksia digitaalisten keskuspankkirahojen käyttöön ottamiseksi (Central Bank Digital Currencies CBDC).

Suomessa sääntely on sen sijaan vaikuttanut keskittyvän lähinnä perinteiseen finanssisääntelyyn ja väärinkäytösten torjuntaan. Huomiota tulisiikin suunnata enemmän myös elinkeinoelämän mahdollisuuksien edistämiseen. Suomella olisi tilaisuus profiloitua alan toimintamahdollisuuksien edistäjänä, ja siksi tulee toimia, jotta nopeasti kehittyvän lohkoketjuteknologian mahdollisuuksia saadaan hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti. Työ- ja elinkeinoministeriön tulisi yhteistyössä valtiovarainministeriön sekä alan toimijoiden kanssa laatia konkreettinen strategia ja toimintasuunnitelma, jolla alaa pyritään kehittämään sekä hyödyntämään myös julki-ICT:n kannalta, samaan tapaan kuin esimerkiksi Tekoäly 4.0 -ohjelmassa ja ottaen huomioon kehitys Euroopassa ja maailmalla.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus aikoo tehdä lohkoketjuihin ja vastaaviin teknologioihin perustuvien digitaalisten toimintamahdollisuuksien edistämiseksi,

valmisteleeko hallitus ohjelman virtuaalivarojen, lohkoketjuteknologioiden ja hajautettujen digitaalisten tilinpitojärjestelmien edistämiseksi Tekoäly 4.0 -ohjelman tapaan ja

seuraako hallitus aktiivisesti alan kehitystä Euroopassa ja maailmalla ja pyrkiikö se kehittämään sääntelyä ottaen huomioon alan liiketoimintamahdollisuuksien edistämisen?

Helsingissä 26.1.2021

Sakari Puisto ps